

1. UVOD

Zadnjih decenija došlo je do značajnog povećanja broja pacijenata sa ulkusnom bolesti što je podstaklo brojna istraživanja na tom polju medicine. Ovaj rad se bavi tom problematikom. Teorijsko istraživačkom metodom objasniću sam nastanak i razvoj ulkusne bolesti te ukazati na najčešće faktore i uzroke koji dovode do oboljevanja od ulkusnih bolesti, ali i ne manje bitnu ulogu medicinara zdravstvene njege u prevenciji, edukaciji i njezi ovih bolesnika.

Termin ulkusna bolest je pod navodnicima, jer je to hronično oboljenje i tako ga treba shvatiti, a ulkus (čir na želucu ili dvanaesteru) je prolazni defekt sluznice, koji se stvara i zarašćuje, te jednokratna doza antibiotika (pa taman bili jaki kao atomska bomba) neće riješiti problem 'ulkusne bolesti' nego će samo eliminisati bakteriju (*Helicobacter Pylori*) ili parazita (*Giardia Lamblia*), uzročnika defekta (čira), u slučajevima gdje se dokaže da je jedan ili oba uzrokovao defekt, za kraće vrijeme.

Tokom normalne probave hrana se kreće iz usta kroz jednjak u želudac. Želudac producira hlorovodoničnu kiselinu i enzim pepsin koji hranu probavlja. Iz želuca, hrana pasira u gornji dio tankog crijeva - dvanaesterac ili duodenum, gdje se nastavlja probava i resorpcija (unošenje u krv) hranljivih tvari. Ulkus je oštećenje sluznice koje se nalazi u želucu ili duodenumu na mjestu prisustva kiseline i pepsina. Ulkusi u želucu se zovu gastrični, ventrikularni ulkusi a oni u dvanaesteru duodenalni ulkusi.

Uopšteno uzevši, i želučani i ulkusi dvanaesterca se nazivaju peptički ulkusi. Rijeđe se pojavljuju i u jednjaku. Svake godine od ulkusne bolesti oboli oko 4 miliona ljudi, više od 40 000 ljudi ima hirurške zahvate radi simptoma ili komplikacija ulkusne bolesti, dok oko 6000 ljudi umre od komplikacija vezanih za ulkusnu bolest.

Ulkus se može javiti u bilo kojoj životnoj dobi ali se rijeđe javlja među tinejdžerima, a samo iznimno kod djece. Ulkusi dvanaesterca se prvi puta javljaju obično u dobi između 30 i

50 godina. Želučani ulkusi se češće javljaju kod ljudi starijih od 60 godina. Duodenalni ulkusi su češći kod muškaraca nego kod žena, želučani ulkusi se javljaju češće kod žena.

Najčešći uzrok ulkusne bolesti je infekcija *Helicobacter pylori* i uzimanje nesteroidnih antireumatskih lijekova. Ostali uzročni faktori su pušenje, alkohol, kofein, stres. Navodi se da *Helicobacter pylori* uzrokuje više od 80% ulkusa želuca i više od 90% ulkusa dvanaesterca. Pretpostavlja se da se može naći u 50% svjetske populacije.